

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖS DARBO INSPEKCIJOS
PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS
ASMENŲ APTARNAVIMO IR TEISĖS TAIKYMO SKYRIUS**

Biudžetinė įstaiga, Algirdo g. 19, 03607 Vilnius.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188711163.
Skyriaus duomenys: Aguonų g. 4, 03213 Vilnius, tel. (8 5) 260 3474, el. p. jonas.gricius@vdi.lt

Lietuvos darbo biržai prie
Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
info@ldb.lt

2016-05-10 Nr.SD-25-5906
Į 2016-05-04 Nr.Sd-1540

P. Ščiubekas
P. E. Žaltauskis
2016-05-11

DĖL SAVANORIŲ UGNIAGESIŲ VEIKLOS

Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VDI) Asmenų aptarnavimo ir teisės taikymo skyriaus specialistai susipažino su Jūsų paklausimu ir, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos įstatymo 6 straipsnio 20 punkto suteikta teise, konsultuoja darbo įstatymų vykdymo klausimais.

Atsakydami informuojame, kad *darbo santykiai tarp darbuotojo ir darbdavio atsiranda tuomet, kai darbuotojo veikla turi darbo sutarties požymius*. Darbo sutarties požymiai apibrėžti Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 93 straipsnyje: „*darbo sutartis yra darbuotojo ir darbdavio susitarimas, kuriuo darbuotojas įsipareigoja dirbti tam tikros profesijos, specialybės kvalifikacijos darbą arba eiti tam tikras pareigas, pakludamas darbovietėje nustatyta darbo tvarka, o darbdavys įsipareigoja suteikti darbuotojui sutartyje nustatytą darbą, mokėti darbuotojui sulygtą darbo užmokestį ir užtikrinti darbo sąlygas, nustatytas darbo įstatymuose, kituose norminiuose teisės aktuose, kolektyvinėje sutartyje ir šalių susitarimu*“. Taigi DK 93 str. nurodyti darbo sutarties požymiai:

- 1) specifinis darbo sutarties dalykas: darbo sutartimi susitariama dėl tam tikros darbo funkcijos atlikimo, tai yra dėl tam tikros profesijos, specialybės, kvalifikacijos darbo arba tam tikrų pareigų; o tuo atveju, jei susiklosto civiliniai santykiai, civilinėje sutartyje numatoma darbų užduotis, nustatomas konkretus darbo rezultatas.
- 2) asmuo, jeigu jis yra darbo teisiniuose santykiuose, privalo paklusti vidaus darbo tvarkai, o esant civiliniams santykiams užsakovas (klientas) negali kištis į darbo procesą, bet turi teisę kontroliuoti, kad darbas būtų atliktas laiku ir tinkamai.
- 3) darbdavys įsipareigoja suteikti darbuotojui sutartyje numatytą darbą, mokėti sulygtą darbo užmokestį ir užtikrinti darbo sąlygas, nustatytas darbo įstatymuose, kituose norminiuose teisės aktuose, kolektyvinėje sutartyje ir šalių susitarimu. Šios nuostatos analizė leidžia teigti, kad darbo proceso organizavimo ir vadovavimo pareiga tenka darbdaviui, todėl jam tenka ir didesnė gamybinės ir ūkinės rizikos dalis.

Tuo atveju, kai pagal įstatymą su asmeniu sudaroma ne darbo, bet civilinė sutartis ar asmens veiklą reglamentuoja specialūs (ne darbo) įstatymai, šis asmuo nelaikomas darbuotoju, jam netaikomas DK ir kiti darbo santykius reglamentuojantys norminiai teisės aktai, jei įstatymai nenustato kitaip. Jeigu susiklosčiusiems santykiams būdingi aukščiau minėti požymiai, tokie santykiai pripažįstami darbo santykiais su visomis iš jų išplaukiančiomis šalių teisėmis ir pareigomis.

Paklausime pateikiate klausimą, ar sudarius rašytines savanoriškos veiklos sutartis, tarp savanorių ugniagesių ir savanoriškos veiklos organizatorių (savivaldybės priešgaisrinės tarnybų), susiklosto darbo teisiniai santykiai.

Atsakydami į Jūsų klausimą informuojame, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo 3 straipsniu, savanoriškos veiklos organizatoriaus ir savanorio santykiai yra *civiliniai teisiniai santykiai*; veikla, kuri atitinka šiame įstatyme nustatytus savanoriškos veiklos principus ir organizuojama šio įstatymo nustatyta tvarka, nėra laikoma nelegaliu darbu. To paties teisės akto 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad savanoriška veikla – savanorio neatlyginamai atliekama visuomenei naudinga veikla, kurios sąlygos nustatomos savanorio ir šios veiklos organizatoriaus susitarimu.

Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymo (2014 m. lapkričio 13 d. įstatymo Nr. XII-1330 redakcija) 18¹ str. 1 d. reglamentuoja, kad savanorių ugniagesių ir jų veiklos organizatorių – savivaldybių priešgaisrinių tarnybų – statusas, uždaviniai, funkcijos, teisės ir pareigos nustatomi, taip pat jų veikla organizuojama vadovaujantis Priešgaisrinės saugos įstatymu ir kitais teisės aktais; Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo nuostatos savanoriams ugniagesiams ir jų veiklos organizatoriams taikomos tiek, kiek Priešgaisrinės saugos įstatymas nenustato kitaip. Savanorių ugniagesių veiklos ypatumus nustato, savanorio ugniagesio ir savanorių ugniagesių veiklos organizatoriaus pagrindinius uždavinius, funkcijas, teises ir pareigas reglamentuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2015 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1-390 patvirtintas „Tipinės savanorių ugniagesių veiklos atlikimo ir savanorių ugniagesių veiklos organizatoriaus funkcijų vykdymo tvarkos aprašas“.

Priešgaisrinės saugos įstatymo 18² str. 9 d. nustato, kad savanorio ugniagesio funkcijos, teisės ir pareigos nustatomos rašytinėje *savanoriškos veiklos sutartyje* su savivaldybės priešgaisrine tarnyba ar kitu šios savanoriškos veiklos srities organizatoriumi.

Savanoriams ugniagesiams kompensuojamos su savanorio ugniagesio atlikta veikla susijusios išlaidos. Savanorių ugniagesių veiklos kompensuojamų išlaidų sudėtį, jų kompensavimo sąlygas ir tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija (Priešgaisrinės saugos įstatymo 18³ str. 4 d.).

Remdamiesi aukščiau nurodytų norminių teisės aktų nuostatomis, į Jūsų pateiktą klausimą atsakome, kad sudarius rašytines savanoriškos veiklos sutartis, tarp savanorių ugniagesių ir jų veiklos organizatorių (savivaldybių priešgaisrinių tarnybų) susiklosto, ne darbo, bet civiliniai teisiniai santykiai. Minėtiems asmenims, reglamentuojant jų veiklą, taikomos ne DK nuostatos, o Savanoriškos veiklos įstatymo nuostatos su Priešgaisrinės saugos įstatyme numatytomis išimtimis.

Informuojame, kad VDI specialistų konsultacijos darbo teisės klausimais skelbiamos VDI interneto svetainėje adresu <http://www.vdi.lt//TA/DUK.aspx>. Pagal VDI priskirtą kompetenciją konsultacijos taip pat teikiamos telefonu (8-5) 213 97 72.

Primename, VDI specialistų konsultacijos darbo ginčus nagrinėjantiems organams nėra privalomos.

Asmenų aptarnavimo ir teisės taikymo
skyriaus vedėjas, atliekantis Lietuvos
Respublikos vyriausiojo valstybinio
darbo inspektoriaus pavaduotojo funkcijas

Jonas Gricius